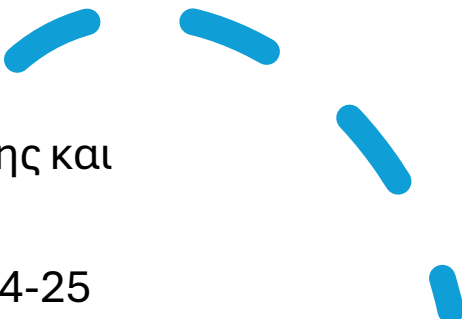

Μεθοδολογία Κοινωνικών Επιστημών

-
- ΠΜΣ Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας
 - Εξάμηνο: Χειμερινό 2024-25
 - Μάνος Τσατσάνης (Επίκουρος Καθηγητής)
 - ΕΚΠΑ/Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης & Δημόσιας Διοίκησης
 - etsats@pspa.uoa.gr

Σκοπός του Μαθήματος

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες

- θα έχουν αποκτήσει μια **ολοκληρωμένη ιδέα** του πώς οργανώνεται η κοινωνική έρευνα
- θα είναι εξοικειωμένοι/ες με τις βασικές έννοιες και τα στάδια της κοινωνικής έρευνας, τόσο θεωρητικά, όσο και **εμπειρικά**.
- θα έχουν αποκτήσει εξοικείωση με τεχνικές **συλλογής δεδομένων**
- θα έχουν κατανοήσει βασικές αρχές **ποσοτικής ανάλυσης δεδομένων**
- θα έχουν αποκτήσει εξοικείωση με τη λειτουργία του **λογισμικού στατιστικής επεξεργασίας δεδομένων R**

Πληροφορίες για το μάθημα

- Προτεινόμενα συγγράμματα:

1. **Alan Bryman. *Μέθοδοι Κοινωνικής Έρευνας*, Gutenberg, 2017**
2. **Gary King, Robert O Keohane, Sidney Verba. *Designing Social Inquiry*, Princeton University Press, 1994.**
3. **Andy Field, Jeremy Miles, Zoe Field, *Discovering Statistics using R*. Sage, 2012**

+ επιπλέον υλικό που θα αναρτάται στο **eclass**

Ώρες γραφείου

- Παρασκευή 14:15-15:45
- Θεμιστοκλέους 6, 3^{ος} όροφος, γραφείο 18

Βαθμολόγηση

- 50%: Γραπτές εξετάσεις
- 25%: Παρουσίαση και συγγραφή ερευνητικής πρότασης
 - Έκταση: 2.500-3.000 λέξεις
 - Παρουσίαση στο μάθημα
- 25%: Πρόοδος στην ανάλυση υφιστάμενων δεδομένων με τη χρήση του λογισμικού Rstudio

Θεματικές ενότητες

Σχεδιασμός έρευνας και ερευνητική διαδικασία

- Το ερευνητικό ερώτημα
- Σχέση θεωρίας και έρευνας
- Στρατηγικές έρευνας: ποιοτική-ποσοτική
- Παράθεση πηγών/βιβλιογραφικές αναφορές
- Ζητήματα δεοντολογίας

Τα δεδομένα στην κοινωνική έρευνα: Βασικές έννοιες και τεχνικές συλλογής

- Επιλογές περιπτώσεων
- Έννοιες και μεταβλητές
- Δειγματοληψία μονάδων ανάλυσης
- Συνεντεύξεις, ανάλυση περιεχομένου

Ανάλυση δεδομένων

- Βασικές αρχές ποσοτικής ανάλυσης δεδομένων (περιγραφική και συμπερασματική στατιστική)
- Παραδείγματα με υφιστάμενες βάσεις δεδομένων
- Εξοικείωση με το περιβάλλον της γλώσσας προγραμματισμού R

Το ερευνητικό ερώτημα

Ερευνητικό ερώτημα: Ένα ερώτημα που περιέχει μια σαφή δήλωση (με την μορφή ερώτησης) του τι είναι αυτό που θέλει να μάθει ο ερευνητής

Δεν αρκεί να πούμε: «Ενδιαφέρομαι να ερευνήσω την εκλογική συμπεριφορά».

- **Τι θέλουμε να μάθουμε;**
- **Από τι επηρεάζεται, ποιες είναι οι συνέπειές της, πώς μεταβάλλεται, γιατί μένει σταθερή.**
- **Σε ποια χώρα; Σε ποια περιοχή; Συγκριτικά μεταξύ χωρών;**
- **Διαχρονικά; Σήμερα; Μελλοντικά;**

Το ερευνητικό ερώτημα

Τύποι ερευνητικών ερωτημάτων:

- **Εξήγηση των αιτιών ενός φαινομένου:** Επηρεάζεται το ψ από τον παράγοντα χ ;
- **Περιγραφή φαινομένου:** Τι μορφές παίρνει το ψ ;
- **Πρόβλεψη αποτελέσματος:** Συμβαίνει το ψ υπό τις συνθήκες α και β ;
- **Αξιολόγηση φαινομένου:** Προσφέρει το ψ τα οφέλη που λέγεται ότι έχει;

Προσοχή: αποφύγετε τα κανονιστικά ερωτήματα τύπου «πρέπει μια χώρα να δαπανά περισσότερα χρήματα για την υγεία;»

Εφαρμογές και σκοποί της κοινωνικής έρευνας

- **Διερευνητική (exploratory) έρευνα**
Μια έρευνα, η οποία διενεργείται σε έναν σχετικά «ανεξερεύνητο» ή έναν εντελώς νέο τομέα.
- Τείνει να είναι επαγωγική
Ο ερευνητής πραγματοποιεί αρχικά παρατηρήσεις σχετικά με το εξεταζόμενο θέμα και εν συνεχεία προσπαθεί να αναπτύξει πειραματικές γενικεύσεις για αυτό.
- **Περιγραφική έρευνα**
Έρευνα σχεδιασμένη για την περιγραφή ομάδων, δραστηριοτήτων, καταστάσεων ή γεγονότων. Η περιγραφή της κατάστασης στην οποία βρίσκονται τα κοινωνικά ζητήματα
- **Επεξηγηματική έρευνα**
Έρευνα σχεδιασμένη ώστε να εξηγεί γιατί κάτι συμβαίνει με τον τρόπο που συμβαίνει.
Τείνει να είναι αφαιρετική
Συχνά χρησιμοποιεί προϋπάρχουσες θεωρίες, προκειμένου να προσδιοριστεί το είδος των δεδομένων που θα πρέπει να συλλεχθούν
Ερμηνεία: Ανάδειξη των αιτιών των φαινομένων βάσει των αιτιακών σχέσεων τους
- **Έρευνα αξιολόγησης (εφαρμοσμένη έρευνα)**
Έρευνα, η οποία αποσκοπεί στην αποτίμηση των επιπτώσεων μεταβολών σε προγράμματα, πολιτικές ή νομικά πλαίσια.

Βασικοί όροι και έννοιες

- Οι **μονάδες ανάλυσης (units of analysis)** είναι τα «αντικείμενα» για τα οποία συγκεντρώνουμε δεδομένα
- Οι **μεταβλητές** είναι οι λειτουργικοποιημένες έννοιες των οποίων η τιμή, το επίπεδο, ή η κατηγορία μπορεί να μεταβληθεί
- Οι **παρατηρήσεις (observations)** αναφέρονται σε συγκεκριμένες μετρήσεις των μεταβλητών. Έτσι, για κάθε περίπτωση μπορούν να αντιστοιχούν περισσότερες από μία παρατήρηση

Βασικοί όροι και έννοιες: Μίκρο και Μάκρο-Επίπεδο

- Τα **επίπεδα ανάλυσης** στην κοινωνική έρευνα χωρίζονται κυρίως στο μικρο-επίπεδο (ή ατομικό επίπεδο) και στο μάκρο-επίπεδο (ή συγκεντρωτικό επίπεδο)
- Η ανάλυση στο **μικρο-επίπεδο** εξετάζει την κοινωνική και πολιτική δράση και συμπεριφορά ατόμων, όπως οι ψηφοφόροι, ή τα ηγετικά μέλη μίας κυβέρνησης ή ενός πολιτικού κόμματος
- Η ανάλυση στο **μακροεπίπεδο** εστιάζει σε κοινωνικές ομάδες, πολιτικούς θεσμούς, στα κράτη, κτλ.